

GUEROCO GUERO

(Jarraipena)

6. BURUA

Celan dan gueroago gachago, becatutic jagui ta urtetea.

1. §

Sarri ascotan Escritu Santan irudi du ta bardinduten da becataria, bidea galduric dabillen ardiaz. Eta errazoi az. Bada gauza ascotan dirudie alcar. Ardia bere lagunetatic alderatu ta atzeratuten danean, alaco moduz bide onetic ta bere lagunetatic deslaitu ta atzeratuten da non gueroago urrinago, galduago, ta deslaiago dago. Diru bat edo eleztun bat galtzen dozunean, an non galdu cenduan guelditzen da, ta bai idoro bere, ezta bera andic muguitzen, aldatuten. Baña ardia ordutic ordura, urrinduten da, basoan barruago sartuten da, gueroago galduago eguiten da. Alan bada becataria bear gueroago galduago, ta bere ecandu gaistoetan barruago sartzten da. Agaitic esan eban David Erregueac psal. 118: «uts eguin neban ta galdu nintzan ardia galdu deslaitua leguez». Cerren becatu bat eguin ebanean, bertatic beste baten jausi ta zorigaistotu zan.

Ardia galdu, barria danean, erraz da arquitea, billatutea, ta idoro tea; eta bai candela bat bere barriz eressequitea, amatatu barria, oraindiño oztu baguea danean. Alan da becataria bere becatu eguin barrian, gai prest dago becatutic jaguiteco.

Quiriquioac bere nequez ateretan dituz sabeleco ume latzac, baña nequezago bere erruz. Bada izanic bere narrua latza, ta gaztaiña lacatza leguez aranza zorrotzez beta, eta umeac bere, bera leguez latzac ta aranzatsuc; sabeletic umeac atera bear ditunean, euren aranzac ta lacatzac min eguiten deutse; ta minaren minez atzeratuten dau umeen jaiotza, sartzten dituz barrura, ta an dauquez al daian dempora guztian. Eta celan alan dituzan bitartean aci anditu

ta gogortuten dirian aec umeac; eta besteti atera bear, edo il: andic azquenean, arri baten contra estuturic, len eguingo zana baño nequezagotako ta penazagotako erdituten ditu. Bada au berau, vicitza on bat eguitemico, lucemendutan dabillen becatariatz jazoten da. Cergaitice, celan Jangoicoagana biurtzea ta obra onac eguitema, dan umeeguite bat leguez, alan cembat gueiagotako ichadon ta lucetuten dabent, aibat nequezagotako onetara abiatuco da. Eta beragaitice obe ta errazagotako izangotako da len bait len obra onac eguitema, ta becatutic jaguitema.

Ceure lurrean, zure baimena ta licencia baga, eche bat asten deusuenentan, ordenaturic dauco legueac, eragotzi al cifeiquezala obra barria: bada baldin obra acabatzera ichiten badeutsazu, eraso leiquezue Jabetasunen bat dauquela lur atan. Alan eguin, bear da bada becatuetan ta becatarien obretan; barriac dirian artean quendu ta bota bear dira: bestela guracotako dau deabruac eraso ta esetsi, obrea zartu dala, ta atan jabetasuna dabela.

2 §

Errazagotako bada bere ondasun prendan ifinia ateretea ta cobretea, saldua baño; idoroten dira orrez guztiaz euren ondasunac prendan leguez, saldu bere eguiten dituenac. Eta berberau jazoten da arimacotako gauceetan bere. Esan oi dabenean becatariac, bildur diriala, euren concienciac lotsatuten dituela, becatu bat edo bi baño eguingotako eztabela; oneec, largatzecotako usteaz ta gogoaz dabiltzela, becatu eguiten badabe, prendan ifinten dituez euren Arimac. Baña bildurtasun baga, Jangoicoaz concienciaz eta munduaren esateaz conturic eguin baga. ardura baga dabiltzenac, salduten dituez Arimac. Prenda bat tabernara biralduten dozunean, dirautsazu tabernariari, equi daguiela egun batzuetan a prenda, ta guero aen buruan ateracotako dozula. Baña zuc celan atera bearrean, barruragotako sartuten dozun: egunetic egunera prendaren gañean ardao gueiagotako artzen dozun, alacoz ece, azquenean icusiric ceure prendaren balio edan dozula, prenda guztia tabernan ichiten dozu. Bada au berau ceure Arimaz bere eguiten dozu. Esaten dozu, prendan ifini bai, baña iñolatan eztozula salduco. Esaten dozu, becatu bat eguingotako dozula, ta ez gueiagotako. Baña bat eguin, ta bat oni beste asco eransiten deutsezuz ondotic; alacoz ece, arimaren gañean becatuaren zorra gueitu ta carguetan dozu; eta azquenean prenda guztia, ceindan zure Arimea, tabernan, deabruaren escuan ta mendepean guelditzen zara, agaz, noc bere gauzaz leguez, gura dabena eguitemico.

Becatutic jaguiteco, lucemendutan dabillenari jazoten jaco, censo ta intereseco diruaren irabacia paguetan eztabenari guertatzen jacona. Alangoari urtetic urtera zorra aci anditu, eransi, ta gueituten jaco; ta are gueiago baldin dempora luceaz badago, bibiderututen jaco, ta orduan ezta errazago pagatzen. Ez eta becatua bere ezta egonaren gueroz obeto sendatzen. Bada batetic deabruac eguetic egunera zure Arimearen gañean escu-vide gueiago artzen dau; ta bestetic, celan zu zoazan becatu eguiñaz, ta becatutan egonaz, alan doa Jangoicoa bere zure Arimatic igues eguiñaz, ta urrinduaz, ceu lenengo urrinduten zarealaco. Eguizu contu, eguizu gogoeta, ea cembat urte dirian becatuan zagozala, ta becatu eguiteari darroaizula; eta idoroco dozu urte guzti aetan Jangoicoaganic urrinduric, ta alde eguinic ibilli zareala. Bada comunqui joateco dun beste dempora, bear oi da biurtzeco bere. Bada orrela zuc bere, joan dirian amar urte oneetan edo gueiagotan ibilli bazara Jangoicoaganic urrinduric, beste orrembeste urte bearco dozuz beraganduteco. Celan bada uste dozu aimbeste dempora igaro dozun videtic, ain laster, urte baten edo bian, ceure zartasunean sarturic, zartuten bazara bere, biurtuco zareala?

Eguia da bai, alaco mesedea, gracia, indarra, ta gustua emon al leiola Espiritu santuac zure gogoari, ta borondateari; eta urrindutean baño lenago, ta dempora guichiagoan zu biurtzea, eguin lei Jaunac.

Baña eztaquizu zugan alan jazoco danez; alango mesederic ta graciatic eguingo deutsunez.

Maria Virgiña, ta San Josepe bere Esposo maiteac egun baten galdu eben Jesus seinchoa ezcutatu jaquenean Jerusalenen. Eta guero abiatu cirianean bere billa, idoro eben irugarren egunean. Dempora gueiago bear izan eben arquituteco, galduteco baño. Alan dirudi bada, dempora gueiago bear dala, becatuac osatuteco, eguiteco baño. Bada darraiozunean becatu eguiteari, Jangoicoaganic urrinduten zareanean, gueienez gaztea zara, sendo, osasundun, ta indartsu zagoz: baño guero Jangoicoagan biurtu, ta urtu gura dozunean, gaisso zagoz, argal, ta zarturic. Beraz orduan gachago izango da urtutea ta uriegotutea len urrindutea baño. Alan diño Profeta Davidec psal 72. «Zu ganic urrindu ta alde eguiten dabenac «azquen deunguea euquico dabe». Eta Jangoicoac berac bere cemaituten ditu onelacoac esanic Osas 9 Zorigaistocoac niganic alderatu ta urrindu ta igues eguiten dabenac».

3. §.

Becatuac itsaltu ta ilunduten dau adimentua, argaldu gomutea, ta gaistotu borondatea: cembat becatu gueiago, aimbat ecerbereezago adimentua, cenzuna, gomutea, ta borondatea. Aimbat jaunago, nagusiago, ta jabeago deabrua. Aimbat Jangoicoa ganic urrinago ta alderatuago. Aimbat indar ta escubide al guichiago ta argalago eranzuteco eraso ta esetsiteco arerioai. Bada au onela izanic, celan uste dozu, guero orain baño obeto onduco zareala, ta becatutic errazago jaguico zareala? Ura chiquia danean, ecin igaro badozu, cer eguingo dozu andia dedinean? Arech chiquerrac, oraindiño sustrairic eztatuezanac ecin atera badozuz, cer eguingo dozu irme sustraituric ifinten dirianean? Esan gura dot: orain becatu guchi dozunean, ta guichioc bere eguin barriac dirianean, ecin bapere erabagui ta abiatu zara orretatic jaguiten; cer izango da bada guero, becatuz beteric, ta aetan lucero gogorturic zagozanean? Orain amar becatuaz dozu jarduquia errierta ta aucia; guero eunegaz euqui bearco dozu. Orain urte bat edo bico ecandu deunguea dozu; guero oguei edo berroguicoa izango dozu. Becatu eguiteaz, moropilloac bibidertuten dozuz, cateac gueituten dozuz, carguea astundu ta aciten dozu. Ce zoraqueria da bada, zuc uste izatea, guero carga andiagooz obeto maneatuco zareala, orain chiquiaz baño. Uste dozu, guero amar becatuen pacaciñoa obeto erdetsico dozula, orain bostena baño? Uste dozu, guero gaissotasuna andiagotu dedinean, errazago izango dala osatutea ta sendatutea, chiquia danean baño? Eztaquizu Espiritu Santuaren esatea dala Eccle. 10: «gaissotasun »zar luceac nequetuten dabela Medicu Osaguilla, baña labur ba- »rriac eguiteco guichi emoten deutsela, au laster osatuten dabela?

Eguia au adierazo eutsan Angeru batec Ermuco Batar Bacar edo Padar Santu bati. Artu eban Angeru onec guizon baten antzirudia, ta joan zan (In Vit. S. Arsen. apud. Sux. tom. A. pág. 257) Ermutar santu au egoan mendira: escutic oraturic eroan eban baso barrura; eta an eracutsi eutsan guizon bat, egurra ebaguiten cebillela. Carga bat eguinic, estu ebanean, asi zan abiatzen, ea jaso al baebanez. Baña ain carga astun pisutsua eguin eban, ece ecin jasoric, larga eban. Ichi ebanean, asi zan barriro egur eguiten, ta bere lengo carguea nagusitu ta anditzen. Andiagotu ebanean, artu eban, ta asi zan len leguez icusten, ea jaso al baebanez. Baña orduan guichiago, cergaitic ce lendanic aciago ta andituago eban. Baña orrez guztiaz, asi zan irugarrenean bere tematuten, egurra eguiten,

ta bere lengo carguearlen leguez (ascotuten) andituten, uste izanic, alan arinduco jacala, ta errazago jaso ta eroango ebala. Ermutar Santuac au icusi ebanean itandu eutsan Angueruari: ce zoraqueria da dacuscuna? Uste dau guizon onec, egur gueiago eransiric, carguea arinduco jacola? Eta andituz, errazago jaso, ta eroango dabela? Orduan eranzun eutsan Angeruac: Orrela da bada munduco eroqueria bere; uste dabe becatariac, becatu ascogaz, carga astun pisutsuaz obeto jaguico diriala, arinaz baño. Esan oi dabe: orain nagui nas: orain escu artean darabiltzadazan gaistaqueric ecin ichi neiquez: Oraindiño dempora guichi baten euroetan egon bear dot, beste batzuc bere eransiten dodazala. Baña guero dirianac largaco dodaz; guztietatic jaguico nas. Itsumen itsua; eroqueria zoroa, uste badozu guero emetic urte bat edo bi barru, orain baño becatu gueiago dozunean, oxinean barrurago, sartuago ta ondatuago zagozanean, ta orain baño erbalago zantarrago, mascarrago, ta argalago zagozanean; prestago, errazago ta arinago jaguico zareala becatutic. Bota eguizu zoraqueria ori burutic, (atera) quendu eguizu ceure gogotic, ta sinistu eguizu, gueroago gachago, nequezago izango dala. Eta Ovidioc diñon leguez lib. 1. de remed. amor. «gaur gai ta prest ez-tana, »biar guichiago izango da,»

7 BURUA

Guerotic guerora ibilteaz, artzen da ecandu gaistoa.

1 §

Espiritu Santuac diño Prov. 22. «Gaztetan artuten daben videari »darraio guizonac zartasunean bere». Orduan artzen daben bidea, ecandua, oitura, ta usadioa euquiten dau guero bere; ezta andic muguitu ta aldatuten; ari oratu ta eransiten jaco; dempora lucean bide bat equi dabenari ezta erraz bestera iruli, itzuli, biurtu, ta eraguitea. Ibai, erreca batec beti darraio lenengoan artu eban bideari.

Ezta erraz, bidea, ta andic igarroteaz, artu daben ecandua, abiadura, ta ibilcuntza galdu eraguitea. Onela bada, ezta erraz izango dempora luceaz artu dan ecandu charra bere ichi, larga, ta aldeguitea. Zaldi bat gaztea danean, eciten da. Araguaia, guelia, edo oquelea barria danean gatzituten da ondo. Arecha landara chiquia danean aldatu lei batetic bestera. Azquenez, gauza guztiac lenengotan artzen dabe euren oitura, ecandua, orma, ta moldea, ta bein artu

ezquero, nequez ichiten dabe. Gogorturic bein, gach biurtu ta beste-ratuten dira. «Lapicoac lucero euqui oi dau barritan, eban usaiña »ta ats ondaquiña;» diño Oracioc ep. 2.

Licurgoc eracusteco Lacedemoniac cerichen guizon batzuei ceñ indar andia cucan usadio ta ecandu batec, artu cituen chacurcume gazte bi ama batenac, ta sabel aldi bateco bicochac. Ataric bata aci eban beti eche barruan, subate, escaratza, edo sucaldeco plater artean: bestea barriz aci eban campoan eiza edo cazaco chacurraz batera. Enda guero andi eguin cirianean, eroan cituzan esturic biac guizon aen aurrera; ta an ascatu ta larga cituzan; ta largatzeaz bat batean, egotzi ta bota eutsen euren aurrera erbi bat, ta aragui zati bat. Eiza edo cazan oitua, bertatic abiatu zan erbiaren atzean ta jarraian; ta barriz bestea subatean aciac esetsi ta oratu eutsan aragui zati puscari. Guero cirautsen aurrean beguira cegoanai: beguira emen, ta icusi beguie, Jaunac, cer eguiten daben ecandu batec, cein indar andia dauquean lenengotic artzen dirian oiturac, jarraiteac, usadioac, aciera, ta asierac: Ara celan chacur oneetatic batac eguin eutsan aragui zatiari atara ecanduturic aci zalaco; ta besteac jarraitu eutsan eizari, erbiari. Agaitic diño Espiritu Santuac Eccli. 7. «Semeac badozuz escolatu, dotrinatu, ta iracasi eguiezie chiquitatic; eci ta aci eguizuz ondo seinchoac dirianetic.» Cerren bein andi eguinic nequez eci, escuratu, ta ceure aguindura ta esanera ecarri ta ecan-duco dozuz.

2. §.

Dempora lucean becatuan egoteaz, ta ecandutuaz, beste calteric ezpaletor bere, ezpada artzea ecandua, oitura, ta aztura charra; ori berori izan bear liteque asco ta lar, becatuan egotetic gordeteco, ta len bait len bide onean ifini eraguiteco. Bada ain indar andia dauco usadio batec, ece diño San Juan Chrisostomoc advers. vituper. vitæ. Monastic tom 3. «Judeguac ugaritusun andiaz euquen Mana »cerichan Ceru-janaria on gozoa, baña ain dau indar andia usantzac »ta oiturac, ece etorri cirian esatera, au baño gurago cituezala Egi-»toco quipullac, ta beracatzac, ta aec jatera biurtu gura ebela.» Eta agaitic diño San Agustinec in Enchiric. Cap. 8. tom. 3. «Beca-»tuac andiac ta izugarriac izan arren; arinac, chiquiac, ta ecerez-»queria bat iruditen jacoa aetan usatu oitu, ta ecanduten danari: ain ecerezqueria, ece guero, andic ara gurago dituz estaldu ta ezcu-»tatu baño, aguertu, aguiritu, camporatu, ta zabaldu.»

Erregue Davidi erreguetu baño len, emon eutsezanean Saul

Erreguearen armac, ecin gueiagoan onac bacirian bere, on baño, calte gueiago eguiten eutsen, lotu ta eragozten eutsen, ecin ibilli zan eurecaz. Cergaitice, orduguño beti Arzai ibilli zan, ez egoan oraindiño armetara eguinic.

Eta alan larga cituen, esaten ebalá, 2 Reg. 5. «arma onececaz »ni ecin ibilli nindeque, cerren onetara eguinic ez nago.»

Indazue (Habailla) onda mendel locarri bat arri batzucáz, onetan eguiña ta usatua nago; ichozue guichi bat, ce nic eguingo dot onececaz neure eguinbidea. Eta alan eguin bere eban. Bada lenengo arriaz jobatan becoquien erdian Goliat guizato tzar arerio cubrela, josi eutsan lazquiro, ta bota eban lurrera. Baña guero andic dempora guichi barru eguin zan David alaco soldadu famatu, ta armetara usatua, eguiña, ta oitua, ece egun baten armaric baga, Saulen iguesi joiala, artu eban Goliat andiaren ezpata andia, esaten ebalá, etzala munduan beretzat alangoric, ez berac gurago ebanic. Cer adierazo gura dau onec? Len Saulen armac chiquiágoac ta arinágoac izanic, anditzat ta pisutsuzat ichi cituan; ta orain Goliat andi batenac iruditen jacaz chiqui arinac? Bai. Cerren len etzan usatua, etzan armetara eguiña; baño guero eguin zan, usatu zan, oitu ecandutu zan; eta atara eguiteac, oituteac, usatuteac, len gach zana, erraztu eutsan. Bada bein atara eguiñari, lan bear nequeac bere, ez jacaz neque iruditzen, eztitu aimbeste sentitzen: eta ez sentitzeco, escuetaco azala bere loditu, gogortu sor-gortuten jaco. Alacoari «ez jacaz ain laster escuetan sarna pustilla edo narru-puxigac eguiten; ta ez jacaz araguiac eten ta eraciten (mimberatut)en. Bada San Juan Chrisostomoc diñon leguez hom. 3 de penit. tom. 3: «indar andia »dauco usadioac alan onean, celan gaistoan». Eta diño San Ceronimoc ad Celantiam: «becatuen ecandu deungueac gach ta aldas »gora eguiten dau bertutearen bidea. Baña baldin a ecandua biurtu »bada beste aldera gaistotasunetic ontasunera, bertutearen bidea »idoroco da leun, celai, erraz, ta gueure atseguin ta erara.» Escrivitzen icasten asiten zareanean, ecin muguitu dozuz atzac, lotuac leguez dozuz. Cerren eztagoz atara eguiñac. Baña guero bere usatu ta oituten dira, adiña ece, azquenean beste aldera beguira zagozala bere, letren erdiac escribituco dozuz. Alan icusico dozu dendari baten echean bere, jostun onac abiadura andiaz prest laster ta ondo josten dau. Baña icas-barriac astiro, gueldiro, contatuaz leguez daroaz puntadac, -josquetac; cerren eztago Maissua leguez gai, usaturic, eguiñic, ta aurreraturic. Agaitic diño Aristoteleseca lib. 2. Ethic. «ez beincoaz, ezpada sarri ta ascotan erago ta equinteaz

»eguiten da oitura, usua, ta ecandua». Ta bein artu ezquero usadio »bat, bein ondo icasi ezquero, gauza asco eguiten dira, gogoa ta vorondatea beragan ifini ez arren», diñonez San Juan Chrisostomoc hom. 10. tom. 2. Ascotan, atan guichi pensatu arren, ciñatuten zara. Ascotan cer diñozun eztaquizula; ezarten dozuz erneguac, juramentuac, biraoac, añenac. Ascotan, beste aldera beguira zagozala darabiltzuz escuco atzac, soñu eguiteco. Eta oneec guztioac dira, ecandu ta usadioaren jocoac, colpeac, ta tornuac.

Presondeguian edo carcelan sartzen zaituenean, sartu barri atan, usain charra, atsa, ta quiratsa asmetan dozu, erraiac nastuten jatzuz, senticor zara. Baña guero bein atara eguiñic, surrac dempora lucean aec quirats atsituac arturic, ta beteric erabilliric, sortuten zara, atara eguiten zara, ondo derichazu.

Eguin zaite goxean gox jaguiten, ta ordu atan irazarrico zara. Eguin zaite asco jaten ta edaten, ta beti alan guraco dozu. Abereac eurac bere eztabe ichi gura lenengo eche usatua, eztabe igaro gura len egon dirian ostatuetatic ta toquitic aurrera. Ain indar andia dau usantzac, ece diño San Agustinec 3 fort. disp. 2. tom. 6. «Ascotan ezaguturic obe litequela ichitea, ausitea, ta aztutea darabilgun ecandua, eztoqu orrez guztiaz largatzen ez austen, cergaitic ce aldats gora, neque, ta gach eguiten jacu quendu ta ichitea a ecandua, oitura, ta usadioa. Cer gura dogu gueiago? Bada esan oi da, ta eguiaz; chiquitatic meneno edo edena jatera eguin dana, guero pozoiac edo edenaz aci ta mantendu litequela.

3. §.

Bada baldin orren indar, al, ta irmetasun andia badauco usadioac, cer eguingo dau gaztetatic zartasunera guiño becatuan zarturic, ta usaturic dagoan baten? Celan ichico dau zartzaroan, gaztetan artu eban ecandua? Bildur nas, ichico eztabela. Bada San Juan Chrisostomoc diñoalez, hom. 32. tom. 2. «ecandu urte ascotacoa, griña zartua, zaori ta gaisotasun lucea, ezta bertatico sendagarriaz osatuten, ezta bein bateco visiteaz sendatuten, ta ez »ain laster lengo egoquera, ta estadura biurtzen». Bada celan gaisotasun andiac osatu ezquero bere ichiten dituan bere ostean errastuac, ondocoac, emparuac, ta ondorengo ondaquiñac, alan dempora lucean becatuetan egoteac ichiten dituz bere ondorengo onatza gaistoac. Jeremias Profetac diño cap. 13. «Moroen azonen errico moro »baltzac bere narru baltza, ta catamotzac bere colore nabarrac

»aldeguin, ichi, ta quenduten dituenean, aldatu, ichi, ta muguituco
 »ditu becatari gaisto batec bere, bere ecandu deungac, gaistaqueric,
 »ta becatuac».

Alan icusico dozu, gazte demporan jarraitu deutenari becatu bati, oni beroni darraiola zarreran bere, ecer ecin dabenean bere, gogoaz verbaz atseguin artzeaz baño ezpada bere. Bada San Agustinec diñoanez de vit. eremit. ad. Sororem Cap. 28. tom. 1.º «Zar »gaistoac zartuagaitic bere, badau gogoa, indarra falta jaco». Aoa doi doi ozta nequez idiguiten dozu, ta orrez guztiaz erneguac, biraoc, ta juramentuac ezarten dozuz. Gorputza urteacaz astunduric ta macurturic ecin jaso dozu, baña alambere verba eceac, arinac, loiac ta ciquiñac esan oi dozuz. Azquenez, len cetan jarraitu dozun, atan guero bere amesetan ta irazzarriric (eldarmoetan) bere idoroten zara. Eta cec eguiten dau au? Usantzac, ecanduc: gartzetan alan eguin ta jarraitu cenduan, ta guero usadio a bera azurretagiño sartu jatzu. Eta celan zartu arren, azurrac guelditu jatzuzan; alan guelditu, oratu, ta eransi jatzuz andic sortzen dirian muguidac, abiadurac, bicioac, ta griña char gaisto guztiac. Alan diño Job Sac 10. «gaistoaren azurrac beteco dira gazte demporaco becatuz, ta »aecz batera lurrean bere lo eguingo dabe, eztabe beimbere ichi- »co.» Bada San Gregorioc diñon leguez libr. 5, cap. 15 moral. «ecan- »duzco becatuac jarraitu oi deutse bacochari eriotza guiño; ta lur »barruan sartu artegiño; eztabe ordura artean, ta ez an bere gue- »ienetan ichiten.»

Jangoicoac gorde zaizala usadio char batec zugan ostatu artzetic; ta usadio au ecandu biurtzetic. Bada dan leguez etica deituten dan gaisotasun bat, dempora luceco calentura edo sugar luceaz, ta guichi guichica azur barruetan sartuteaz eguiten dana: ta gaisotasun onec eztauco sendaquizunic, milagroz edo ezpada; ta izatecoz bere guztiz lucero: onela da, dempora luceaz, gogoan ta biotz barruan sarturic dagoan ecandu gaisto charra bere. Au da etica char zar sartua, atera ta osatuten gach dana. Eta ondacoa gaitic diño San Agustinec serm. 44 de verb. Dñi. Sepulturaco lur barruan sartua »ta lurpetua dagoala; eta ganeco arri estalquia, jaguiten ta arnasa »artuten ichiten ezteutsana, usadio deunguea dala.»

Au berau emon eban aditzera gure Salvatzalleac berac, Lazaro lau eguneco il quirastua, cispuru ta sentimentu asco eguinic viztu ebanean. Beste guztiac erraz ta atseguintasunaz cegoala vistu cituan; baña. Lazaro, irudiz nequez. Adietan emoteco, cein gach dan dempora lucean becatuan usatua, ecandutua, oitua, usteldua, quirastua,

ta atsitua dagoan becataria osatutea, sendatutea, ta ondutea. Alacoa, atara elduten dana, Lazaro quirastua leguez da, Jangoicoaren poderio al andiaz baxen, ecin erremedia ditequena.

Errazoi guzti oneec adierazoten dabe, guerotico guerora ibilteaz, artzen dala ecanduzco usanza gaistoa: eta usadio au, orioa oialean leguez sartzen dala gogoan, ta biotz barruan. Eta dala engañamentu andia, ta gure galdugarria, esatea, guero onduco nas, guero obetuco nas, guero vide onean jarrico nas. Cerren gueroaren ondoan buraco dozu beste guero luceago bat. Eta alan, guerotico guerora zabiltzala, usadioaz batean, jazo oi dana, eriotzeac artu, ta azquen charra euquico dozu.

8 BURUA

Celan ecandu gaistoac gogortzen ta ardura baquetuten daben becataria.

1. §.

Gauza deunguea, ta pelligruzcoa da, oraindiño esanic doian leguez, becatuetan egoteaz, irauteaz, jarraitzeaz artuten dan oitura, ecandua, usadioa. Baña oraindiño deungago, ta pelligruzcoago da, usanza onen osteco ondo: aci a tatic sortu, erne, jaio ta datorren garaua, ac emoten daben frutua; ceñ dan becatuan itsututea, sorgortutea, gaistoago tutea: ez larritu, ez arduratu, ez antsiatzea eta lotsea, ondea, ta prestutasunic guztia galduric, deunguero eguiñaz preciatutea, olguratutea ta (sendagailla) gala ta vanidade eguitea.

«Inguruan gira biran dabiltz gaistoac diño David Erregueac» psal. 14. Babiltz, baña inguruca, provechu baga, beti lengo lecura biurten diriala. Alan dabillenac» eguiten daben irabaci guztia da, lurra oñazpitutea, estutea, zapaldutea, gogortutea. Eta cembat eta gueiago dabillan, aimbat zapalduago, ta gogorrigo eguiten dau lurra Onelan becatariac bere becatuan ibilteaz, usatuaz, sarrituaz gogortzen dau bere conciencia, malluac gabiac jungudea gogortzen daben leguez.

Adietan emoten dau Escritura Santuac, umerriac aumeac auncumeac leguez diriala gaistoac, ta azqueneco egunean, ezquerreco aldean ifinico dituela Jangoicoac: Math 23. Auncumea, gaztea dan artean, ona da jateco, samur dago bigun dago (uxter); baña galduten dau adinac: guero ta guero doa galduaz, gogortuaz zalduaz. Adinac urteac aumea eguiten dabe aquer.

Becatariac lenengoan, becatu guichi dauquenean, dirudi orain-diño cerbait valio dabela, samur dagoan lecutic, bigun dagoan zatitic atal parte (endrecera) onic ta gozoric badabela. Eta alan orduan sermoiaca, adivide onacaz, gaissotasunaz, bere lagunac ilten jacoazala icusteaz, trumoiac (igortziriez) eta onelaco beste era ascotara, icaratuten da, minduten (mimberatzen) da, senticor eguiten da, ta lotsaturic bere buruaz, etorquizunaz gogoratuten asten da. Baña becatuz bete ezquero, ecandu oiturazcoa artu ezquero, usatu ta atara eguin ezquero, zartu ezquero (zaharuz guero), gaistoten da, deungagotuten da, chartuten da, eta ardura baguen eguiten da (antsiatzen da), eta aldez angeru gaistoa caz bardindu, ta paretsu eguiten da; aen antza artuten dau.

Angueruac bere adimentuz erdetsi al eban guztia, ez guc leguez apurca guichica zatica, ta pensatuz, ezpada beingoan bat batean batera ta osoro erdetsi edo alcanzatu eban; ta lenengoan artu eban videari darroio beti, ta jarraituco deutso betico iraute guztian. Bein macurtu ezquero alde batera, ecin zucendu liteque bestera, ez atzera biurtu. Eta alan jazoten jacu guri bere ilten gareanean. Bada San Juan Damascenoc diñoanez lib. 2. Orth., fid. «Angueruetan becatuac eguin ebana, eguiten dau gugan bere eriotzeac». Onec becatu eguin ezquero, ez euquen erremedioric, ez eta guc bere becatu mortal edo eriozcoan illezquero. Bada Angeru gaisto edo deabruen egotaldira urtuten gara gu bere, becatu eriozcoa eguinic, becatuetan gogortzera, itsututera, minic ta larritasunic ez arduraric artzera ta ez antsiatzera, gatozanean. Angeru gaistoa beingoan galdu, ta gogortu zan, betico, alan bada gu bere, ez beingoan, baña bai ascotan ta becatu asco eguinez eta eurotan usatuaz ta ecandutuaz, galdu ta gogortzen gara.

Eta alaco becatu gogortuz guerozcoa deituten da Espiritu Santuaren contraco becatua dala. Cerren artaraz guero maliciazcoa da.

Eta celan argaltasunez eguiten dan becatua, esaten dan Aitaren contra dala: eta jaquinezaz edo ignoranciaz eguiten dana, Semearen contra dala: alan maliciaz gaistaqueriaz ta deunguetasunez eguiten dana bere, esaten da Espiritu Santuaren contra dala. Eta becatu au da ain pelligruzcoa ta icaragarria ece, itanduten dau St.º Tomasec 22. 9. 4. et seq. q. 14 ar. 3. «Ea parcaquizun, parcarri danez?» parca al litequeanez? Eta lenengo eranzuten dau; beintzat merecizeaz dan aldetic, ezabela parcacifioric mereci, maliciazcoa gais-totasunezcoa dalaco. Bigarren eranzuten dau, maliciazcoa ezquero, ezcala berez ta bere eguitez parcaquizunetaricoa. Bada oi dirian

leguez gaissotasun batzuc ain andiac, gorputz guztia argalduric, mascarturic, jausia, adore baguea, ta ecindua ifinten dabenac, ta gaissoari ain eransiac, oratuac, ta eutsiac eguiten jacozanac, non bere izatez ta eguitez eztaben erremedioric, eztirian osagarriac sendaquizunac: Alan gaisto oquerraren, gogortuaren, itsutuaren ardua baguearen (ez antsiatuaren) becatua, gacha, gaissotasuna bere ain da andia, non bera danez berez ezta osagarria, ez parcagarria. Cerren osatuteco, sendatu ta sendotuteco, parcatuteco bear dirian sendagaiac, ossagarriac, bitartetasunac, berac bere erruz, maliciaz, ta vorondate gaistoz, bere nai-guraz ta jaquinen ganean, ichiten dituz probechu baga igarotera, ta galtzera. Eta alan alango becatu Espiritu Santuaren contracoa dana gaitic, diño San Mateoc 12. «eztala parcatuco mundu onetan ez bestean».

Eguia da, izanic Jangoicoaren misericordia ta ontasuna neurri baguea, mugaric eztabena, alaco becatuac bere batzuetan parcatuten dituela. Baña Santo Tomasec diñon leguez ubi supra, ez sarri, ez ugaritasunaz ez ascotan «ezpada guichitan, milagroz leguez». Eta esaten danean, alaco becatua eztala parcatuco; aditzen da, eztala parcatu, ez Jangoicoac ecin parcatu leielaco, edo batzuetan parcatuten eztabelaco, ezpada guchitan meatz ozta, nequez, ta gach parquetan dituelaco: bai ta, cerren maliciazcoa dan, ta ez argaltasunecoa, eztabe alacoac berez parcamenic mereci.

2. §.

Itanduten dabe Teologoac, ea cegaitic deituten dirian becatari batzuc, besten artean gogortuac, itsutuac, ta Jangoicoac berac bere larga ichiac? Eta Jangoicoaren aldetic danez, ezta erraz jaquitea, ezta erraz errazoia emotea, ta idorotea. Bada Jangoico maiteac alan becatuan gogortuai, cein ganeco becatari guztiai emoten deutzéz mundu onetan dirauen artean salvetaco, ta becatutic jaguiteco bear dituezan graciac, arguiac, laguntza esquerrac ta mesedec.

Aren aldetic da bear dana, ezta ecer falta, ezta utsic, escasic, urritasunic. Jangoicoac eguzqui argui ederra leguez, «argui ta on eguiten deutse onai, ta deungai» Mat. 5. Eta San Pabloc diñoanez 2. Timot. 2: «guztiac salva ditecen gura dau.»: «guztiai dei eguiten deutse; guztien biotzetan dago ate-joca, guztiai biotzquisquetadac biraltzen deutsez, ta gura dau idigui daguioen, diño San Joanec. Apocal. 3.

Baña orrez guztiaz, lecu ascotan Escritura Santeac diñoan leguez

Exod. 4. Roman. 9. Jai 6, becatari batzuc, besten artean dirian legues gogortuac, itsutuac, Jangoicoac largaric leguez vici dirianac, ta beragaitic Jangoicoac berac Faraon leguez sor-gortu, ta itsututen dituenac: dirudi, bear litequela Jangoicoaren aldetic billatu, ta, emon onetara dacartzen errazoi, causa, ta videa. Eta idoroteco, jaquin bear dozue, ece dacusenean gure Jangoicoac, becatuan jausiric ta sarturic gagozala, vide ta era ascotara valiatzen dala, guc becatutic ateratzeco. Maña ta traza ascoz valiatzen dala, gu vide onean ifinteco. Celan gueure vorondatearen jabe garean, ta gueure escuan dauquegun: Celan nai badogu, baietz; ta gura ezpadogu, ezetz esateco libre gagozan: gure vorondate libre onen erara, ecertan bere eragotzi бага, deitu ta gacarz Jangoicoac beragana. Eta gueienetan lenengo aldian, ezteuscu dedar ta indar andiaz deituten, San Pablori deitu eutsan leguez. Baña deieguiten deuscu guichica, bigun, gozoro, mañaz, conciencia saminduaz, gaissotasuna biralduaz, Predicarien esatecaz, ta beste maquina bat era ta moldez Eta onela, lenengo deituten deuscunear, eranzuten badeutsegn, zur zoli irazarriac prest bagagoz, beraganduten abiatuten bagara, guero bigarren aldian, viciago, sendoago, indartsuago deituten deuscu: eta onela irugarrenean, ganerocoan, ta andic achina edo aurrera. Alacoz ece, non azquenean osoro ta alde guztietara barrutic ta campotic deituric ta mesedeturic, bere gracion ta adisquidetasun zorionecoan ifinten gaituz, becatu, erru, uts ta deunguetasun guztiac parcaturic. Baña lenengo deiera, esquer, ta mesede gozo maiteaz conturic eguiten ezpadogu; ez jaramon ta enzun-gor eguiten badogu, eurocaz valiatuten ezpagara, biotz onaz ondo artzen ezpadoguz, biurtzen bada bere oraindiño barriz Jangoicoa lenengo mesedetara euretara; ta oraindo orduan deitzen bagaitu bere asco dan beste: eta aurreraco prestic badago bere, beste orrembeste dei ta mesede eguiteco edocein becatari danic gaistoenari; ez baña orduan, ezta comunqui aurrerago igaroten. Esan gura dot, len leguez bai, baña ezcaitueta orduan len baño indartsusgo ta sendoago deituten, ta mesedututen. Eta au gure faltaz ta erruz. Alan diño Jaquintsu batec: Ezteuscuz emoten gracia bere gañezcoac, goi goituac, ta eraguin guille andicoac, ezto-guzalaco ondo artuten comunac, guztirocoac, guztientzacoac. Quenduten deuscuz bigarrenac, donguero usatzen doguzalaco lenengoac. Cerren gauza chiquian ta guichian leiala ta prestua danari, ondo emon lequiquioz lan ardurazcoac ta andiac. «*Gauza guichian contuzcoa fidela cinialaco sar zaite Ceruco gloria andi bete gozoan*, diño Jesusec: Mat. 25. Dirudi bestetic, leiala ta esquer onecoa eztanari, emon

jacona bere quendu bear lequiquiola. Ondo mereci ta eguiña da, aurrengo mesede chiquiaz conturic eguiten eztabenari, eztaquiozan emon andiac. Gureac dira erruac. Bada San Agustinec diñonez Serm. 88 de tempor. «Eztau beimbere Jangoicoac ichiten guizona, »baldin guizonac lenic larga ta ichiten ezpadau Jangoicoa» Mesede comunac, guztientzacoac, ta berez asco dirianac, emoten deutsez becatari gogortuai, gaistoena bere, baña ez bere ganecoac, eraguin-guilleac, oi-ezac. Eta agui da ezetz. Bada celan doian asco graciatic graciara, laguntzatic laguntzera, ta mesedetic mesedera, gracia ta mesede euren ganezcoac, oi dirianac baño andiangoac dituenac bertati lenengo ucutuaz, senticortuten dira, abiatu ta muguituten dira, vide onean jarten dira. Edo beintzat badabe euren barruan atsecaba bat, concienciaren lotsatasun, mintasun, erretasun (mimberadura) andi bat, ta ain andia, ece ecin ondo euren becatuetan egon, ez sosega dira. Baña mesede bitartetasun euren ganezcoric, comunac, ta oi dirianac baño andiagoric ez dabenac, eztabe alaco concienciaco lotsatasunic, biotz-quisquetadaric, bildur icara andiric izaten. Lenago bai sosegatuac, epe, ta presona seguruac leguez dagoz, ta alan egotea da euren atseguin guztia. Alan diño alangoa caz verba eguiten dabela Espiritu Santuac Prov. 2. «Deunguero eguitean, ta eguin ostein, guztietan atseguintasuna artzen dabe, atan poz-tuten dira». «Beste bein diño ibi. 18. «Gaistoac becatuen oxin ondarean sartu ezquero, ta aetara lucero eguin ta ecandutu ezquero, ez dau arduraric, conturic, bildurric; ganeco gaistaqueric ecerez-»queria bat leguez eguiten dituz.» Job santuac bere dino Cap. 15. presona egartsuac ur otza leguez, edan ta irunsiten dituez becatuac.» Esan gura dau; erraz, ardura baga, ta artan atseguin artzen dabela. Alacoai, dirian leguez Jangoicoaren arerioac, ta arerioric andiac, ezteutse emoten, bere adisquideai, edo arerio guichiago dirianai emon oi deutsezan irazartasunac, zolitasunac, barruco dei ta berotasunac, ta beste argui esquer ta mesede ixil ezcutatu batzuc. Eta oneec ez emonic, eurac euren erruz itsutu, gogortu, nasaitu zabartuten (ta ez antsiatzen) dira. Alan diño San Agustinec Faraonez verba eguiten dabela serm: 88 de temp. «Jangoicoac becataria »larga ta ichitea, itsututea, ta gogortutea, ezta ez Jangoicoac berac »a itsumen, ta gogortasuna emotea ta ifintea. Baña da, Jangoicoac »ez arguitutea, ez beratu bigundu ta samurtutea, ta mesede vici »andi ganezcoac, becatariac berac, alan bere zorigachez merecituric, ez emotea: ta beragaitic alan itsu sor gor gogorturic ichitea.» Onela aditu bear da, ta au da, Jangoicoaren aldetic emon al litequen erra-

zoia, cegaitic esaten dan, becatari batzuc besten artean, diriala itsuac, gogortuac, ta Jangoicoac itsutu ta gogortuten dituela. Esan gura dau: bigarren mesede andiac bere erruz ezteutsezela emoten; ta itsu ta gogor ditecen permiti edo laquetuten dabela.

3. §.

Cergaitic esaten dan, becatari batzuc besten artean diriala itsutuac, gogortuac, ta Jangoico berac bere ichiac, bago gure aldetic bere errazoi bat, oraindiño arguiago, ta adietaco errazagoa, ta da, becatariac bere becatuetan lucero irautea, jarraitutea, ecandututea, oitutea ta egotea. Andic, alan egotetic, itsutu, arguibaguetu, ilundu, ta gogortuten da becataria. Andic onera baño, gaistotasunera, jau-siago, macurtuago, ta emonago gueldituten da. Andic sustraiac eguiten dituz. Azquenez, andic becatua beretu ta bereganduten dau; jan ta edan бага baño gueiago, becuric eguin бага, ecin egon litequela, irudituten jaco.

Eguiten dozu gaur becatu bat, ta becatu onezaz gomutetan zara arratsean, lotsatuten zaitu zeure concienciac. Eguiten dozu biar beste bat, ta orduan bere gogoratuten jatzu. Baña gaur baño biar guichiago gomutetan zara. Lenengoan senticor, ta gueroago guichiago. Lenengo becatua eguiten dozunean, bildur zara bigarrenean bere bai, baña lenengoan baño guichiago. Eta aimbat eguiten zara becatua, aimbeste darroiozu, ce alde guztitic bildurra galduten deutzazu: atara eguiña, usatua, ta oitua leguez, atan gozatu poz-tuten zara: ta andic ara bapere ezpacendu baño gueiago, eztozu jaramoten, ez conturic eguiten. Becatu bat baño eztauquena, dolorido (mimbera da) mintsu da, senticor da, bildur da, ecin sosega diteque, baña eun dituenac, becatua becatuari batu ta eransiric, becatuz beteric dagoanac ez dau arduraric, ez sentimenduric, ez bildurric, ez conturic. Cerren usatuaz, oituaz, ecandutuaz batean, itsutua, gogortua, ganora bacoa (ez antsitua) ta sustraiac eguinic, becatuetan barrurago, zaconago, ondatuago, ta sartuago gueldituten da.

Guizon batec, bere erritic (sorterritic) campora, Indietara edo beste lecu urrin batera urteten dabenean, ta oraindiño bere erri urrean inguruan, ondoan danean, sarri beguiratuten dau atzera (jaieterria) bere errico mendietara. Baña aurrera igaro ezquero, bere erria ta errico lurrac beguiz galdu ezquero, biurtu ta itzulten da beste aldera; joan bear daben, ta doian lecu atara: eta an bere beguiac

ta gogoia ifinten ditu. Bada au berau jazoten jaco, len ona ta Jangoicotarra izanic, aspaldi baten becatu baga egonic, becatu eguitera abiatu, prestatu ta doianari. Abiadura ta asiera barri atan, sarri ascotan beguiratuten dau atzera, ichi daben erri on prestura: agaz gogoratu ta gomutaturic emoten ditu cizpuruac ta arrauziac, artzen dau bere biotzean tristura ta naigabea. Baña becatuetan aurrera igaro ezquero, lenagoco aztura, oitura, ecandu ta eguite onac begui-icustetic galdu igaro ezquero, gogotic larga ezquero, bere gogo ta asmo ta biotz guztia ifinten dau orduan darabiltzen becatuetan, ta atseguinetan.

Eta andic ara eztau lengo erriaz ta vicitzeaz conturic eguiten, urrin, asago dago: oraingoac daroioz bere gogoia cenzunac, almenac: ta dan guztia.

4. §.

Becatu bat eguiten dozunean, gaisso tuten da Arimea: bi eguiten dozuzanean, gaissoagotuten da: ta asco eguinez atara eguin ecanduten zareanean ta ecanduturic, ecandutua leguez, aetan goza ta poztuten zareanean, orduan gaissoago zagoz, orduan urrinego dabil Arimea. Eta alangoac, ez adivide onez, ez Predicarien esatez, ez bere lagunac ilten jacazala icusteaz, ez beste onelaco beste gauzaz, eztau conturic eguiten, eztau jaramoten, ez onic ateretan, caltea baxen.

Alacoari jazoten jaco Jangoicoaz, gaisso bati Medicuaz guerta ci jacona. Medicu Osaguillac emoten deutso gaissoari edari bat, purga bat, berez, bere eguitez, beragan danez ona, ta gaissoasunari ondo dagocana. Baña purga ona izana gaitic, gaissoasuna da ain andia ta indartsua, gaissoa ain dago jausia, argal, mascartua igaroa ta usteldua, ece ezteutso purgueac bapere onic eguiten, gach baxen. Osaguilleac, ta osagarriac eztabe erruric. Nogan bada dago uts eguitea? Barruco gaissoasunean, barruco usteltasun ta prestaera charrean. Onela bada, gure Jangoicoac Ceruco Medicu Sendaguilleac emoten deutsoz becatari gaissoari edariac, osagaiac, abisuac, deiac, adivide ta era ascotaco sendagaiac. Baña dirian guztiacaz bere esta osatuten. Gueiago bai orduan gaissoago eguiten da, urrinego aldeguiten da. Eta noc dau errua? Ez Medicuac, ez Jangoicoac. Noc bada? Gaissoac berac: becatariac berac: alde guztiz galdua, loitua, atsitua, quirastua, usteldua, ta sustraiac eguinic, becatuz ta ecandu gaitoz beteric egoteac. Eguzquiac beratu ta bigunduten dau arguiceguia, ta gogortu lur lupetza. Eta nondic dator au? Ez Eguzquia

beraganic: cerren onec biac bardin berotzen ditu. Baña au dator, arguiceguia, ta lurra euren artean banaac izatea ta era bicoizatea euqitetic. San Pedroc, ta Judasec, biac eguin eben becatu; ta biac deitu cituan Jangoicoac; biai emon eutsen osagarri, bitartetasun, laguntza, ta graciatic asco. Eta onez guztiaz, osatu ta onduzan bata, ta ez bestea. Osatu zan San Pedro Jangoicoaren graciaz, ta guelditu zan osatu бага Judas, bere erruz ta vorondatez; eta bere gacha secula osatuco ezta.

Jangoicoac gorde zaguizala, becatua ez sentitzera etortetic, bada alacoai dirautse Jangoicoac berac Joan 8 «ceuroen becatuan ilgo zara» cerren atan gogortuac ta bildur icara bagueac (ez antsiatuac) zagozen Eta diño Espiritu S^{co} Eccl. 5 «Biotz gogorra donguero izango da bere azquenean».

Baldin ichico bacendu arri andi bat escuetaric, nora joango ete liteque, gora, ala bera? Seguru da bera joango litequela. Bada Arima galdua aimbeste urtean, arria leguez becatuan urtetua dagoana, ta egongo dana, noraco da bere azquenean, Jangoicoac bere escutic larga daguinean? Ez ta cer itandu. Zoraqueria andia da, arria bera leguez, becatuan dagoana bere, eztala Infernura jausico uste izatea. Bada arria cein pisutsua, ain pisutsuago da becatua.

Bada zuc igaro dirian urte guztietan, beimbere ondo confesatu бага, becatuan gogorturic ta ardura бага zagozan orrec, certara etorrico zareala, uste dozu? Celan dozu esperanza, icharomena salvetaco? Eztaquizu, mundu onetaco aldia daguizunean, Infernua zuretzat dagoala? Zu lacoac gaitic esaten dala «jausi cirian arri astun bat leguez ondarrera?»

Bada onela, ezta guerotic guerora ibilii bear. Ezta dempora lucean becatuan iraun ta egon bear. Cerren a egotea da gure zorigaistoco galdugarria, ondamentia. Andic erne, sortu, jaioten da usadioa; usantzatic, (eder erechitea); eder erechitic, (ez antsiatsea) bildurra galtcea bildur ta ardurea galdutetic ez sentitzea; ez sentietaric, itsututea, gogortutea: ta azquenean lotsea galduric; atan preciatutea, poztutea, eta vaneria eta atseguña erechitea. Eta andic ara, guerorengo agaz conturic ez eguinic, deunguero dago, urrin dagor, illaren antzecoa eguiten da

(Jaraituko da)

GUEROCO GUERO

(Jarraipena)

9 BURUA

Guerotic guerora gabiltzala, bere diteque becatuen neurria, ta osotu contua.

1 §

Diño Salomonec Jangoicoaz verba eguiten dabela Sap. 11. «Jauna »zure gobernua ta ordenamentua ain da andia, eta ain aurretic pres- »tatu, eldu, ta zabalduten da, ce munduco gauza guztiac contuan, »pisuan ta neurrian eguiten dozuz». «Pisua ta balanza dira Jaunaren »juicioac ezcutapenac ta sentenciac» Eccl. 11. Ezta guichituteric, ez gueiagotuteric: ezta lar gueieguiric, ez escas laburric: ezta jaquincic, ez ezneban usteric. Guztiac dacus, guztiac daquiz, ta guztiac berac bere escuz, bere vorondateaz batera, bear dan leguez zucendu ta disponduten dituz. Ain artez, zucen, banaca, era on, ciur ta men daqui Jangoicoac gauza guztien barria, ece gure buruco ulleac bere contactuac ta neurtuac dituz; ta ez jatzu bacho bere ac jaquin baga galduten, ascatuten, ez jausten. Baita baqui cembatera elduco dan Cerura, edo Infernura joan dirianean neurria. Eta berac bacarric daqui ta ez bestec. Dau guztien contua ta neurria, ta neurri ciur segurua. Alan diño, ta iracasten dau St.^o Tomas Elessaco Dotore ta argui arguitariac f. p. q. 2. art. 2.

Becatuac ta becatuzco obrac badoguz gueure gueureac, ta gueuc eguiñac: alacoz ece, diño Jangoicoac Oseas Profeta S. aren aotic cap. 13. «Israel, au da, christiñaua ceure galdute ceuc ceuganic dozu, ondu ta obetutea barriz niganic». Becatua ceurea da, parcaciñoa enea.

Baña orrez guztiaz baqui Jangoicoac gure becatu guztien barria, eta neurria: baqui cembat eguingo dogucen, ta cembateguiño ichadongo deuscun. Alan iracasten dau San Agustinec lib. vit. Chris-

tian. tom. 9. «Jaquin daigun gauza bat» diño «eta da, ichadoten dautsela bacochari Jangoicoaren pacienciac, bere becatuen neurria bete artean, contua cumpli arteraño; ta au cumpli bete ezquero, eztabela gueiago ichadoten, eztala icharomen ez parcaciñoric cer erdetsiric.» Baqui Jangoicoac cembatera elduco dan gure becatuen muga marra neurria ta contua; eta bai ce andiac, ta celangoac izango dirian bere. Eta ichiten deuscu neurri au betetan, cumpli ta osotuten. Erabaguiric dauco, onembeste guiño ichadongo deuscula. Permitti larga ta laquetuten dau eun edo berreun becatu eguin daguiguzan; edo guichiago edo gueiago, berac daqui cembat: muga ifiniric dauco; ta eztau gura andic achina edo aurrera igaro gaitecen Job S. aotic emoten dau onen adieranza bat esanic Job. 38 «Inguratu neban Ichasoia neure muguez ta mugarriz: ifini neutsan atesarrallea: ta esan neutsan, oneguiño, costaraiño etorrico zara, ta ez aurrerago: emen gueldituco zara, emen ausi istanda, ta irardausico dozuz ceure ecachac, bitzac, bagac olatu arro andituac». Ichasoac aserre danean, aldi charra dabenean, goi-berac dituenean, dirudi ta esan lei ito, ondatu, ta irunsi gura dabela mundua. Orduan alaco moldez iraquiten dau, non baldin bridaric ta locarriric ezpaleu, Jaunaren aguintaritzaren bean ta azpian ezpalego, lur guztia eztalduce leuque. Baña Jeremias Profectac diñon leguez cap. 5 «Bauco Ichasoac bere marra, bere mugarri jaquina, cein dan costa, ta costaco area ta lurra. Emen austen da, emen gueldituten da, emen arro soberbiatsua bada bere, baquetu ta sosegatzen da.»

Bada Ichasoari leguez ifini deutso Jangoicoac guizonari bere, beragan danez bere neurria; neurtu ta señalatu deutso noguiño izango dan bere eldutea, bere muga, marra ta neurria. Eta gura baleu bere, ecin ataric aurrera joan ta igaro liteque. Abiatu liteque, gura izan lei, baña alperric. Cerren guizonac libertade ta baimena, gura badau ondo edo deunguero eguiteco, euqui arren; eztator ez andic, ezpada becatuac bere borondatez ta nai-guraz eguiten dituela; baña ez, gura dituzan becatu guztia eguin leiquezala; eta ez libertade ta gura izate ari, gura daben guztia iraunerazo al leiola. Cerren libertade onen aguintaria ta nagusia da Jangoicoa. Berac libertadi oni, ta onen iraupenari, guichien uste dabenean becatariac, indarric eguin бага, ichi eraguiten deutso, artu ta daroian vide gaistoari. Asco estu edo..... bere batez aurrerago. Eta alan icusico dozuz gende batzuc, neurria beteteaz contu guichi eguinic, becatuac becatuen ganean ardura бага eguiten dituela; eta ain cin cinez ta vorondatez, ece iruditzen jaque, ya an diriala, ta ara

eldutea ecerc ecin eragotzico ta atzeratuco leicela. Baña icusico dozuz alambere, nos eta gogo eguiazcoagoa atan ifin ta atara pres-tatu ta abiatuten dirianean, ordu berean, dala gaisotasunez, dala jausteaz, dala eriotzeac arturic, bere becatua eguiteco gogoaz, bide erdian gueldituten diriala. Alan jazoco jacon Faraon Erregueari: Israeleco Semeen contra, iños baño gogo andiagoaz joiala, esaten ebala «alcanzatu atzemon erdetsico dodaz, vengatuco nas, apurtuco dodaz, dirianac ezpataren ao zorroztic igaroco dodaz». Exod. 5. Bada ordu berean, onela verba eguiten ebanean, becatuen neurria bete jacan, contua osotu ta cumpli jacan, eta berun astuna balitz leguez, ichasoco ondarrera jausiric, azquendu cituan bere egunac, bere gogo ta asmo uts ero arrotuac.

2. §.

Ichasoco ontzi andiac pisu ta carga andia jasoten dau. Erdiguño beteagaitic, ichas ganean dabil. Iru laurenac bete arren, oraindo da, aguri da. Guztia bete dediñean ondatu ta itoten da, orduan estalduten da. Cerren ezta sobraric lar gueiequiric ganez eragun ecin leionic, ezta bere neurria baño gueiago artu ta cabitu leienic. Bada berberau jazoten jatzu, zure becatuen cargaz astunduric, zuri bere. Eguiten dozuz oguei becatu mortal edo eriozcoac, ta oraindiño vizi zara, ichadoten deutsu Jangoicoac. Eguiten dituzuz berroquei, ta oraindiñocorren bere ichadoten deutsu. Eguiten dozuz iruroquei, ta orrez guztiaz bere, paciencia dau, sufritzen zaitu. Eguiten dozuz laroguei, ta orduan betetan da neurria, orduan neurri bete betean dago, orduan ganez eguiñic, ontzia ondarrera leguez, zu bere Infernuco zulora jausi ta ondatuten zara.

Baña eztot ez onetan esan gura, ichadoten dabela nola nai beti Jangoicoac, laroguei becatu eguin artean: eztot esan gura, eztala orduguño neurria be eten, ta ez orduan bere betetan dala. Bada izanic asco ta lar becatu mortal bacar bat Infernura joateco, menturaz asco izango dira, becatu bacar bate gaitic an dagozanac, bera-gaz bacarric bete zalaco neurria. Lapur batzuc, lapurqueria asco eguin ezquero urcatuten dituz, ta barriz beste batzuc bertatic bat eguinic lotuten dituez. Auxe bada jazo, guertatzen jaque, becatu asco edo guichi gaz Infernura doazanai bere. Batzuei ichadoten deutse Jangoicoac lucero; ta beste batzuei, ez aimbeste. Eta cer-gaitic ez? Danic becatu mortal chiquiena bere eguiten, bildur izan gaitecen gaitic; bada beronegaz neurria bete diteque. Eta alan, diño danean, laroguei becatuaz neurria betetzen dala, bardin esan

nei, lenengoaz, bigarrenaz, edo irugarrenaz bete leitequela. Bada nic bacarric bardinza onegaz adierazo gura dot, badala becatuetan neurri bat, ta aurrera ez igaroteco muga bat, marra bat, contu bat. Eta lenengo becatua eguitearena bere bai: baña guztiz bere, andic ara, urrengoa eguiteco, bildur izan bear gareala; cerren onegaz, lenengoaz eguin eztana, bete liteque neurria. Eta emetic atera guiñei, ta icasi gauza asco. Lenengoa, zu, ta ni eguiaz zordun gareala gueure Jangoicoari. Bada ameneco asco dagoz orain Infernuan, guc orainguiño eguin doguzan becatuac baño guichiago: ta guc gueureac oraiño, gue ago balira bere, Jaungoicoaz batean, erremedia guiñeiz. Bigarrena, icasi guiñei emetic, beti euqui bear dogula bildurra, ta atzerapena becatu eguiteco; cerren eztaquigu ceñaz zarratu (era, bagui, bete, neurtu) ta ichico dan contua, lenengo eguiten dogunaz, ala bigarrenaz. Eta guztien buruan icasi guiñei, ta atera onetaric, zoraqueria andia dala, guc gueure buruan daroaguna, ta esan oi doguna, becatuac ichiten, ta obra onac eguiten guero asico gareala. Bada gogoratu bear guenduque, badala becatuetan neurri bat, contu jaquin (ciur) bat, ta guc disponduten dogun guero atara eldu бага, a contua cumpli diteque, ta neurria bete.

3. §.

Diño Aristoteleseca ta oni darraioen filosofariac 2 ex. anim. Cap. 4 text. 41 «Bici dirian gauza guztiac dauquela euren neurria euren anditasunean, ta bai chiquitasunean bere». Guizona ecin dateque cigarra adiña chiquia; ez cigarra bere guizona dun beste andi. Eta bici dirian gauza guztiac daben leguez euren anditasun ta chiquitasunean euren puntua, gueldiera, para ta neurria, alan dauque euren iraupenean bere euren demporea. Dempora bateguiño irauñ al leie, ta ez gueiago andic ara doaz jatsiaz, azquenduaz, ta euren indarrean argalduaz. Animalia, abere batzuc gueiago irauñten dabe besteac baño, ta arechac bere. Baña guztiac dauque euren dempora jaquin bat, ta neurri bat. Onela bada dauque becatuac, ta becatariac bere euren neurria ta contua cembat guiño elduco dirian ta bai dempora bere nos artean irauñ. Eta au demporau eldu ezquero, neurria bete ezquero, eztau Jangoicoac gueiago ichadoten. Alan adietan emoten dau Escritura santeac, esateaz: Esdræ 4. Cap. 4. «Zoaz ta itandu eguiotu seindun dan andreari, ea bederatzi ille beteac bete ezquero, euqui al leienez seiña sabelean? Eranzungo deutso, ezetz. Ez eta beraz Jangoicoac bere, becatuen neurria osotu, bete ezquero, ecin euqui lei bere justicia beragan danez, bere aserrea

aguertu baga. Eta diño Isaias Profeteac cap. 38 «ichadoten dau Jangoicoac, gugaz misericordia euquiteco»: adietan da, ichadoten dabela, baldin neurria bete ezpada, demporea cumplitu eldu ezpada. Alan esan, ta eguin bere eban Jangoicoac berac Noe-ren demporan, araco uriola, urjola, ugolde andiaz mundua ito ta ondatu ebanean: Genes. 6. «Bete da lurra gaistaqueriaz, gastotu dira guizacumeac, bete da maliciaz, ezta bada cer ichadon gueiago, ondatu ta galdu daiguzan lurraz batera» eta alan ondatu ta galdu cituzan dirianac. «Lurraz batera, ciñoan, bada lurra guelditu bazan bere, baña Glosac diñonez Glos. Lyr. cap. 6. Genes. «urjola agaz lurra bere meatua, ta argaldua guelditu zan». Gai onetara ezta deunguero eldu San Mateo Evangelariac ifinten daben bardintza bat cap. 13 ceñaz baieztuten da, becatuetan leguez, eguite onetan bere, neurria bete artean, osotu zoldu zoritu, ta eldu artean, ichadoten dabela Jangoicoac. Bardintza, irudintza au da era onetara. Guizon batec erein eban bere solcan gari garbi ederra. Baña guero nastuguille gaisto batzuc egotzi ta zabaldu eben ganetic aci lollo, ta bedar charra. Demporaz batean, asi cirian aci biac ona ta deunguea aguertzen. Aguertu cirianean, esan eutsen servitzariac Nagusiari «Jauna, zuc aci ona ta garbia erein cenduan ceure solo ta lurrean: baña dacusgu, onagaz batera erne, sortu, ta jaijo dala charra bere. Gura dozu bada, joan, atera ta batu daigun gaistoa? Ez, eranzuten deutse, eztot ori gura. Ichozue guichi bat, zagoce oraindiño: larga eguizuez aci biac ona ta charra azten, anditzen, elduten; ta orduan iguitatu, ebaguico dozuez guztiac. Eta onac ardura onaz ta contuz bilduric ta sortan baturic gordeco dozuez, ta gaistoac bere alcarturic surtara botaco dozuez. Ez eban gura Ugazabac, bere sasoiara, zoritasunera, mugara ta demporara eldu artean, iñoc ucutu leicen, ez eta elduric ta eguinic gueldi citecen.

Alan eguiten dau bada gure Jangoicoac bere, onacaz, ta gais-toacaz. Ichadoten deutse guztia zorritu artean, muga, ta neurriara eldu artean. Eta guero orduan, onac bere gloriara jasoten ditu, ta gaistoac seculaco penetara botaten ditu. Frutuac ichiten dozuz onduten, umotuten, ta bere sasoiara elduten: alan ichiten ditu bada Jangoicoac bere onac ontasunean, ta gaistoac gaistotasunean elduten, ta neurria betetan.

4. §.

Gure Jangoicoac icusiric, jarraioela [emon ciriala] gaistata-queriari gendeac, esan eban biotz-min andi bateaz: «cerren berac gura ez ebana munduco becatuac erazo eraguiten eutsen». Neuc

eguin neban guizona neuc deseguin [ecindu baguetu galdu]co dot; quenduco dot lurraren genetic Genes. 6. Onetaraco deitu eutsan Noe cerichan guizon bati, cein beste zazpi persona bere echetarra caz idoro zan on ta justua; ta ari esan eutsan: «Bete da mundua becatuz, maliciaz, ganez eguin dau gaistaqueriaz; eta alan erabagui dot, guztia urjola bategaz ito ta ondatutea. Baño emon gura deutset asti, epe, dempora, ta bitartea viciteco, ta penitencia eguiteco eun ta ogeui urte. Bitarte onetan zuc» dirautso Noeri «besteai adierazoteco, ceure echecoac salvatceco, ta animalia, abere, ta vicicor guztien vicitzea guelditu dedin, eguingo dozu ontzi bat, caxa, cucha, barcu andi bat, esan dirian gauza guztiac artu ta gorde al leiquezan bat. Eta alan eguin bere eban. Eta an sartu cirianac viciric salvatu ta igues eben, ta ez beneric».

Orain emen gogoratu bear da gauza bat, ontzia eguin eraguitearen ganean. Esan eban Jangoicoac, ichadongo ebala eun ta ogeui urte. Baña baldin contua ondo ateretan badogu, idoroco dogu, ez ebala eun urte baño ichadon. Bada agui da ece, ontzia eguiteco mandatua, aguindua equi ebanean Noec, bost eun urte cituan, ta guero seireunera eldu zanean, etorri zan uridea. Cer esan gura dau onec? Opa, esquiñi, promestu ichadongo ebala eun eta ogeui urte, ta ez ichadon eun baño? Non dira ganecoac? Ce escastasun, ce laburtasun, ce urritasun da au? Cer gaitic eztau bere promesa osoro cumplitu, betetan? Eranzuten dau San Juan Chrisostomoc hom. 25. in Genes. 7. tom 1 «Eguia da promestu, esquiñi, aguindu cituzan urteac bete бага, biraldu ebala Jangoicoac uriolea. Eta au izan zan misericordia santearen seña andi bat. Bada icusiric, gueroago becatu gueiago eguiten ebela, ta aurrerantzean bere alan jarraituco eutsela; ta ichadoteaz, dempora gueiago emoteaz, on baño, calte gueiago etorrigo jaqueela; becatuen zauriac gordinago, saminduagoco ciriala; loiago eguiten ciriela; erruquituric Jangoicoa pena guichiago letorquien amorea gaitic, guichitu eutsen demporea ta laburtu ogeui urtez, emon eutsen epea, promesa, ta verbea.» Alan eranzuten dau San Juan Chrisostomo berac. Eta errazoi ona da au. Baña ez nic darraiodan gaucea adietan emoteco. Onetaraco idoroten da beste bat San Geronimo gan ta ene ustez ez deunguea Vid. Jeronim. de quest. hebraic. super hunc loc. Eta da errazoi. Esqueñi eutsen, ichadongo eutsela eun ta ogeui urtean, baña ez eban ecin baño ichadon: cerren eun ta ogeui urtean eguin bear cituezan becatuac, edo eguin bear etzituenc, eunean eguin cituezan, eun urtean neurria bete eben. Eta celan neurria bete ezquero, ez cegoan

cer gueiago ichadon; alan, celan eurac tematu porfiatu cirian becatu eguitera, ta neurria betetera, erabagui eban Jangoicoac, bere, eurai vicitzea laburtutea, ta ogei urtean demporea urritu, ta guichitutea.

Onetarie atera guiñei, bear guenduquela, vicitzea gaitic baño ezpada bere, bacatu eguitetic atzeratu, ta onen neurria betetzetic gorde, jagon, igues eguin. Alan cirautzen Jeremias Profeteac Juduegi: «ceuroen buruen arerioac, Jangoicoa gaitic eguin gura ezpadozu bere ¿cegaitic ceuroen on probechua gaitic, ta gueiago vicitzea gaitic bada bere etzara becatuetatic gordeten?» Eztaquize, becatu eguiteaz, ta onecaz neurria betetuaz, vicitzea laburtuten dozuela? Eta onelan, ilgo cintequezan baño, lenago ilgo zareala? Cerren contua, neurria cumplitu ta bete ezquero, eztago gueiago vicitzaric?

Esqueñi, opatu, ta aguindu eutsan gure Jangoicoac Abrami ta bere ondocoai, emongo eutsela Judeaco Erreinu ta erri ona. Baña ez eutsen esqueñi ta bertati emon. Eta cergatic ez? Eranzuten dau Jangoicoac berac Genes. 15 «Ezteutset berpetatic emoten, oraindo bete ta cumplitu etzirialaco Amorreo Erri atacoen becatuac.» Oneec neurria bete daguienean, ta contua osotu daienean, orduan quenduco deutset aei, ta emon Abran ta aren ondorengoai.

Ez eban irudiz, ta ustez alan eguin Sodoma, ta Gomorra erri becataria caz. Oneec esan ta bertatic, gueiago ichadon бага, Cerutic su ta gura biralduric erre ta auts biurtu cituan. Cergaitic ce orduraco neurria oso betetu eben. Eta onen ganean diño San Agustinec de Vit. Christian. tom. 9. «Egemplu onegaz adierazoten jacu, ta eracutsi arguiro, bacochari bere becatuac bete dituenean, betetan jacazala bere egunac bere: ordura artean ichadoten jacala, ta ez gueiago.»

Eta baldin oraindiño esan doguzan gauza guztioac eguiac badira; celambere dirian eguiac; baldin Jangoicoac erabaguiric badauco ichadotea, neurria bete, artean, ta ez gueiago; cer uste ete dozu zuc, orain guiño buruan uile dozun baño becatu gueiago eguin dozun orrec? Cer daquizu urren eguiten dozun becatuan, zuc ceure neurria beteco dozunez? Contua cumplituco dozunez? Cer daquizu, lenengo egingo dozun becatuaren beguira dagoanez Jangoicoa, zure egunac acabetaco, ta mundutic ateretaco? Ondo gogoratuteco, ta beti buruan euquiteco da gai au, gogarte puntuau. Baña zuc, puntu ta lan onegaz, ta beste onelacoaz bere, contu guichi eguinic, ceure guero zorigais-tocora laster zoaz; ta betibere guero onduco zareala, ta ceure neurria eztala oraiño beteco esan oi dozu.

Baña cer izango da, zure guero ori, etorquizun ori eldu бага,

zure becatuen neurria bere neurri betera eldu badedi? ta zure vici-
tzea bere acaba badedi?

Gogoraciño au berau, beste baga, asco izan bear leuque, ez gueiago
guerotic guerora ibilteco; eta bai beintzat becatu bat eguitera zoa-
zanean, a eguitetic igues eguiteco, gorde ta atzeratuteco. Bada
gogoratu bear cenduque, eguitera zoazan becatu ori, dala menturaz
zure azqueneco becatua, ta beragaz zuc ceure neurria betetan dozula,
bada ez zagoz seguru.

Lar bere asco dira oraindiñoocoan eguin dozuzan becatuac, ta
orregaitic bere, ichiten zaitu Jangoicoac, ichadoten deutsu oraiño.
Beraz [uste izan] ichadon ciñei, eztozula orainguiño neurria bete.
Baña bete ciñei urrengo eguiten dozunaz; bada alan a eguitetic
gorde bear zara. Eta alan igaroac igaroac diriala, eguiñac alic ondoen
erremediatu daguiguzan, ta aurrerancean gueiago eguitetic albai-
tanez al daigun guztian gorde gaitez. Beti bere puntu au, neurria
beteteco pelligru au, gogoan darabilgula: Eta bici gareala, ez becatuz
ta gaistaqueriaz, ezpada ontasunez ta eguiquera onez neurria beteric,
azquenean Ceruco gloria, gozotasuna, ta betico atseguintasuna
erdetsi al daigun leguez.

10. BURUA

*Asco balio dau Jangoicoaren misericordiac: eta celan bear dan beragan
ichadon fidatu.*

1. §.

Santo Tomasec diño v. p. q. 129, art. 6. «Fidancia edo confiancea
da esperanza sendoa, indartsua, ta ustez ondo irmetua, ta segurutua». Dozunean
adisquide bat aberatsa, altsua, ta ceure eguiteco guztietan leiala, fededuna,
mena, ta cin fin probatua: alacoaren verba ta esate bat dirutzat artzen dozu:
bere esquentza ta opa aguin-dute bat, emotetzat leguez dozu: aren promesetan,
quiñuetan, ta adierancetan bere, sinismen ta confianza andia dozu. Bada orrela,
errazoiiaz euquico dogu guc bere fidancia [icharomen] andia, ta esperanza
beroa gueure Jangoicoagan, ta bere misericordian. Cerren agan idoroco doguz,
fidatu ta ichadoteco, arquitu al ditequezan segurantzatic andienac, ta eguiazcoenac.

Lenengo, bera da gure adisquidea, ta ain adisquide, ce Cerutic lurrera
jatsiric, izanic gu bere arerioac, beragaz adisquidetuteco,

bere vicitzea bere vorondatez emon eban, dirauscun leguez. San Pabloc hom. 5.

Baita bere da aberatsa, ondasunduna, al, poderio, ta escubide andicoa. Bada Cerua ta lurra, Ceruco ta Cerupe guztico gauzac bereac, berac eguiñac, ta bere escuco ditu diñoanez Daviden aotic psal. 23. «Eguin bitez, esateaz, eguin cituan; ta baguetu, ecindu, ezereztu bitez esateaz, ecerbereztuco litequez psal. 32.» Ezta ibilteric, ez mugitzeric, ez irauteric, ez [artu emoteric] esan eguiteric, aren vorondate, nai-gura izatea baga. Actos 7.

Bada fintasunaz, bere verban leiala, ta jabe izateaz, ezta cer sanic. Eccl. diño «Beguiratu eguizue munduco generaciño guztietara, ta idoroco dozue, eztala iños iñor galdu, Jaunagan ichadon dabenic; ta ez bere premiñan, bear dan videan, bera beartu dabenic, bere bear dabena baga, guelditu». Agaitic diño Davidec psal. 54: «gura badozu zugaz ondo joan dedin, ta ondo urten ta jazo dedin, ifini eguizu ceure esperanza, icharomena, biotza, gogoa, ta ardura guztia Jangoicoagan; bere ganera bota ta egotzi eguizu». Cerren munduaren erechian, irudiz, ta ustez erremedioric sendagairic ez dabene eguitecoai bere, berac arquitu, idoro, ta emongo deutse buru. Dirudi, au adierazotera emotea gaitic, ascotan larga ta ichiten gaituela gueure Jangoicoac esturetan jartera, eguitecotan sartutera, ta Cerutic baño erremedioric ecin euqui guiñeien estura larritasunetara etortea: lurraz, ta lureco socorru, jabe, ta, bitartetasun ta laguntasun guztiaz esperanza bagueturic, etsituric, estuturic, larrituric, Cerura ta Ceruco laguntasunaz balia gaitecen amorea gaitic. Alan diño San Juan Chrisostomoc hom. tom. II. Eguitecoac eguin bear dirianean, galdu agueinean dabiltzanean, orduan euqui eguizu zuc iños baño esperanza gueiago: bada orduan eracutsi ta aguertuco dau Jangoicoac bere al, escubide, ta poderio andia: ez eguitecoaren asieran, baña bai estuera ta premiñaric andianean; ta iñondic erremedioric, iguesbideric eztala, dirudianean.» Bada orduan da Jangoicoaren laguntzaren, bitartetasunaren demporea, zoria. Beraz orduan bear dozu zuc Jangoicoagan, ta misericordia, ontasun, ta prestutasunean ichadon, fidatu, esperanzatu.

Eta alan eguiten dozun demporan, eztau ez Jangoicoac uts eguiten. Lenago bai, bere ontasuna, leialtasuna, misericordia, escubidea, altasuna, ta prestutasuna eracustea gaitic, orduan lasterrago, prestago, arinago eguiten dau: orduan elduten jatzu: orduan zuri uste bere etzenduan videtic biralduten deutse erremedioa. Jaquin daguizun, beste erremedio guztiac acabatu azquendu dirianean,

bereac asiten diriala. Jaquin daguizun, beste guztiac ecin ecer egu-
nic, ichi zaituezanean, ac al dabela ta orduan favoretuten zaituala.

Alan favoretu ta ontartu eban Jonas Profetea iru egun ta gaubez
ichasoan baleac sabelean viciric erabilli ebanean. Alan faboretu
zaindu jagon ta gorde cituan Israeleco semeac, ichas-bazterrean,
Erregue Faraonec alde guztietaric ingurutuac, ta ecin igues eguin
euqueen leguez, ustez artuac ta lotuac cituenean.

Alan favoretu eban Susana legue zarreco andra garbi, on, prestua
bere senarrez campora beste bategaz izan ebala, guzurrez ta falsiaz
salaturic, arrica iltera eroiela. Azquenez, alan gorde eban Daniel
Profetea leoi amurratuen artetic, ac, ta atzamarretatic, osoric,
viciric, gachic areambere бага аtera ebanean.

Noc esan euquean, guizon batec iru egun ta gau balaren sabelean
ibilli ezquero, viciric leorrera urtengo ebala? Noc sinistu euquean
Israeleco Semeac, ichaso batzerrean, ain estura andian egonic,
Faraonen escu gogorretatic igues eguingo ebela? Eta Faraon perse-
guille bera bere equertsitu guztiaz an bertan guelditu, itota ondatuco
zala? Noc uste euquean, Susana gaistotzat condenaturic, ilteco Pla-
zara atera ezquero, aimbeste onra ta alabanzaz echera biurtuco
zala; eta bere acusatzalle [salatzalle] [Aguarezar] malsinac bere lecuan
bere ordez condenatuac eriotzara izango ciriala? Eta nori gogora
etorri lequiquion, Daniel santua leoi goseaquillac euren erdian ta
aguindura atzamar artean equiric, gachic eguin бага, apurtu бага
ta irunsi бага ichico ebela? Oneec dira Jangoicoaren mirariac,
berac bacarric ta ez bestec eguin leicenac. Eta eguin cituan oneen
favore, euroc estuera andi andian cirianean, euren esperanza guztia,
confianza andi bategaz Jangoicoagan ifini ta josi ebelaco. Alan
ifini ez ebelaco, Israelgo seme Egitoco erbestestetic deserritic urten
ebenetaric, etzirian Josue ta Calef baño esqueñi jaquen errian sartu.
Cerren guztien artean, oneec bioc bai, baña ez eban bestec, Jangoi-
coaren promesetan ta esanetan bear zan esperanza, icharomena,
sinismena, ta confianzea equi.

2. §.

Abiatu zan egun baten San Pedro ichaso ganean Jesu Christo
bere Maisua gana joaten. Eta abiatu ta asi zan bertati oñez, ontzi
baga, leorrean baliz leguez, ur ganean ibilten, segurutasun ta espe-
ranza bategaz, joanic bere Jaun ta Jabeagana, bere lagunzaz batera,
ichasoac jasoco ebala, etzala itoco, ta ez ondatuco. Eta ez zan onetan
engañatu. Bada sinisteac ta esperanceac iraun eutsan bitartean,

jaso eban ichasoac, etzan ondatu, leorrear adiña seguru, irme, ta gogor ifinten cituan uren gañean onac. Baña axe bat jaguiric, each bat eregauric, ichasoa anditzen, ta aserratuten así zanean, así zan San Pedro bere, izututen, icaratuten, bildurtzen, dudatzen, esperanza ta confiancea galduten. Eta celan joian esperanza sinistea galduaz, alan joian ichaso barrura bere sartuaz, estalduaz, ta ondatuaz: alacoz ece, azquenean guztiz onda etzedin, Jesusec escua goian gañean euquiteco, emon bear izan eutsan, cirautsala Math. 14. «Ha fede guichicoa, cergaitic dudatu dozu?» Cergaitic etzara lenengo gogoan, ta sinistean irme egon? Sinistea euqui eban bitartean, ondo joan jacan, orduan jasoten eban ichasoac. Baña otz epeldu zanean bere sinistea, fidanciac uts eguin eutsenean, uts eguin eutsan ichasoari bere, jasoteco, ta bere gañean euquiteco indarra, ta poderea. Agaitic diño David Erregueac psal. «Jaunagan ichadoten dabenac Siongo basoa ta mendia leguez izango dira: a aimbeste irme, sendo, seguru, ta indartsu.»

Bada orrela, asco valio dau esperanza eguiazco batec, indar andia dau ichadote on batec, ain andia ece, dirudi, asco izango dala esperanza santu au berau, bacocharen eguiteco etan, ta batezbere bere azqueneco orduan, izan arren becatariric gaistoena, salvaciñoco videan ifinteco. Ez orrelacoric. Dirudi baña ezta alan: ezta esperancea bera asco izango. Eguia da asco balio dabela, indar andia dauquela Jangoicoagan ichadoteac: baña adietan dala eguite onacaz batean ta bere neurrian, lar, gueieguia бага. Cerren lar gueiegui guztiac dira gaisto, urrengo Buruan esango dan leguez.

(Jarraituko da)